

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays at 41-53 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 24, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Почтовими часом три центи.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На шість місяців	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Державі Кант і Сарганіско:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На шість місяців	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тек. "Свободи": Montgomery 5-0988. Тек. У. Н. Созаза: Montgomery 5-1838.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 348, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС В АМЕРИЦІ

В дніх 28, 29 і 30 травня в Нью-Йорку, в саї Українсько-Народного Дому на Шестій вулиці відбувся Конгрес українського організованого жіноцтва в Зауочених Державах. На Конгрес прибули 86 делегаток, що репрезентували біля тридцять відділів Союзу Українок в Америці. Конгрес скликала Головна Управа Союзу Українок в Америці, при помочі покликаного для цього спеціального конгресового Комітету, на чолі якого стояла шановна пані Юлія Яремова. Три дні радни успішно Конгрес над важкими справами по організації жіноцтва в Америці, над завданнями жіноцтва серед свого народу в Америці, а також над завданнями серед чужинців, як в Америці так і в міжнародній русі. Широку й докладну програму Конгресу опублікувала секретарка С.А. Катерина Е. Шутарка С.А. Катерина Е. Шутарка а потім її затвердив голова, а потім її затвердив голова, а потім її затвердив голова...

Звіт показував, як організація розвивалася. Зі звіту ясно випливає, що з приходом до першого уряду до влад, а особливо від 1932 року, число відділів С.А. зросло дуже помітно. Означило це треба в першу чергу завдячувати ентузіазму головного уряду С.А., зокрема преслідівши О. Лоточків та секретарки К. Е. Шутарку. Далі зі звіту секретарки К. Е. Шутарки довідомо, що С.А. тепер має 29 активних відділів, які платять точно свої членські вкладки та стоять у тісному контакті з Головним Урядом С.А. Крім того є ще локальні українські жіночі організації, які вже з'єдналися до членства в С.А., але ще не розпочали своєї активної праці й постійного контакту. Отже треба сподіватися, що вони тепер це зроблять. У 1925 році Союз Українок в Америці мав у своєму складі 5 відділів, у 1926 році приступили до С.А. 11 нових відділів, у 1930 році приступили 5 відділів, у 1931 році — 6 відділів а в 1932 році — 12 відділів. З цього видно, як Союз останніми часами почав успішно розвиватися завдяки активності Головної Управи та поширенню інтересу до С.А. серед українського жіноцтва в Америці.

Дуже цікаві були звіти делегаток про діяльність їх відділів. З тіх звітів видно було, з якою вірою й організованістю жінки в С.А. а передусім їх делегатки на Конгрес, дивляться в будучність. Говорили про неважкі в організації, про змінення членства в деяких відділах, про тяжку депресію фінансово-економічну, а також про депресію моральну й організаційну, яка делегатка закінчувала свій звіт вірою в скорий кроком поширити свої організації в Америці, переповнити всі труднощі та виконати велику організаційну роботу. З кожного звіту видно було, як українські жіночі організації в Америці, працюючи разом між своїм агалом і приймаючи активну участь в різних провах місцевого українського життя разом з тим не забувають за Рідний Край і чл...

Дого оберталася в рабів, тоді в українській жінці ставала повеленою, це гірше від чоловіка, бо робила рабинею раба. Отже боротьба українського жіноцтва за свої права, боротьба за свою свободу повинна йти тісно в парі з боротьбою за політично-національну незалежність українського народу, за визволення цілої української нації, за отворення української держави зі своїми громадянами. Тоді й українська жінка, силою відношення українського чоловіка до жінки як до своєї дружини, що є питомим для українського вільного чоловіка, стане вільною жіночою вільною жінкою.

Між днівним та вечірнім засіданням Конгресу відбулося прийняття делегаток Конгресу місцевою організацією УВСА в її помешканні на 17 вулиці, де делегаток почастило чим скорше старі грамоти вимінювати на нові, тим скорше надаються правлячі обставини і цим же небезпека утрати членства через неможливість плення вкладок, а для організації відмова лаяснену на ведення старого роду забезпечення, що саме чим пізніше, тим більше організації мусіло заргужувати. По втраті лаяснену вже запізно на реформу. Чим скорше, тим корисніше реформу перевести, бо з меншими вкладками, а з більшими вартісними зворотами.

СВОЯ ШКОЛА НА СВОЮ ЗЕМЛЮ

Вже багато писалося про десятирітній ювілей Української Господарської Академії в Подєбрдах. Бо як вже не писати? Цеж перша того року українська школа, створена в важких умовних іммігрантського життя. А до того істучою на чужій землі. Коли в таких обставинах ота Академія могла повстати, розвиватися і дістати від чужих учених признание дієсної наукової інституції, то це неабиякий культурний наш здобуток.

І коли з тої Академії вийшли вже понад 500 українських інженірів, то це теж великий плюс, коли думаємо при тим то хочби про господарську розбудову нашого краю і про власні сили. Тому вже навіть ті аргументи промовляють за те, щоб доложити всіх зусиль, щоб Українську Господарську Академію вдержати при життю, навіть у тім випадку, коли би тягар цього вдержання цілковито впав на плечі українського народу. І тому зазив знайти три тисячі свідомих громадян, котрі погодилися б платити річно по \$10 на вдержання Академії, повинен знайти якнайшвидше відгомін.

Та це не противиться тому, щоб отсю справу розглядати ще й з іншого боку. Ми можемо ствердити, м'яну і чинну гостинність чеського народу. Ми можемо глядіти на Академію як вираз, братерської єдності двох близьких себе по мові й культурі українського й чеського народу. І можемо, а навіть повинні пам'ятати те добро, якого ми дізнали від чехословацької держави. Але позатим ми не можемо мовчки збувати те, що Чехословачина має при собі Закарпатську Україну, яка прилучилася до неї добровільно, а яка саме так дуже потребує інтелектуальних сил, які продукує Українська Господарська Академія. І саме таких рідних синів, вихованих у рідній українській школі, так дуже по-требує Закарпатська Україна. І саме таких інженірів, яких випускає Господарська Академія, треба Закарпатській Україні. І саме за тими інженірами, своїми синами, вона вштовпиться. І коли ми читаємо в угорській "Свободі", що "ми ждаємо перенесення до нас Української Господарської Академії", то це є голос розумний і достойний свідомий і характерних українських громадян.

Ми не сміємо допустити до ліквідації Української Господарської Академії в Чехословачині, але разом з тим ми маємо ставити справу так, як її вже поставили наші браття на Закарпатській Україні, коли проголосили:

"Українська Господарська Академія має бути на Закарпатті".

В. Будзинський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

— Або я дурний бігати за страх, яка гарна! Люська мезаніжкою дівчатками, та ще й сама сів мене, щоб описати її у яку спеку? Бувай здоров! Дівчина Стефана самого. Дівчина шла в сторону міського парку, Стефан за нею. Приходо до парку сідала перекувати. Дівчина здержалася коло неї, купити вилень. Шоб її лишче придивитися і Стефан зробив так. Вона глянула на нього і усміхнулася. Значить, гадала, що він для неї задержався, коли пішла далі, він вже не мав владати їй за нею. Сів на лавці. Коли вже купити ті вилень, то треба було і квісти. Сидів на лавці, поки не піде. Потім закури папірську і пішов на обід.

— Чому вглянеш за тою школяркою, коли маєш вже одну любові; не бриду і грошевити? — Петро спитав Стефана по собі.

— Оттак собі. Невиная забавка, тай тільки.

Забавка. Добра мені забавка! Така забавка до спокое не приноситься. При такій забаві в голову не лізе право. Бодя поки вилень до їспити, бодя поки забавити.

— Комаж бо вона гарна, чий читав на переміну по години.

— На це "читай ти" Стефан відповів лиш рівним і глибоким відгомін. Він спав.

Не диво, бо не спав цілу ніч. Вечером був з Гальською на краєвій виставі. Відправивши дівчину до хати, пішов на бенкет, на котрим була зібрана українська публіка, що съїздила майже з цілого краю зібралася до Львова з нагоди якогось національного торжества. На тім бенкеті промовляв між іншими і Стефан. Подібні нагоди і всі його публічні виступи зворушували його до дихани душі. Коли вернувся до хати і поклався до ліжка, не міг заснути.

Родилися ріжні, шпора нові думки. Одна здогнала другу і так його бенкетиле, що сон його ніяк не брався. Нині його оти до повороту з бенкету та коли не каялися і він перемучився так до рана. Як тепер монотонно читання Петра пряділа на нього як наркотик і він заснув.

Перед вечором Стефан нані свій найпяррадішій одяг і з Петром пішов на виставу.

В товаристві, до котрого вони прилучилися, була Галя. Донька українського священика в горах приїхала до Львова на час вистави. Закада до своєї тети і на виставу приїхала під її опікою.

— Що жай, то обичай. Також кожний час, кожний рік в життю подорожного чоловіка і в життю народів має свої звичаї і свою мораль. Троха дали Заходу, приміром у Відні ніхто не вить на дівчину каменем, як вона до театру пішла сама без опіки якої старшої особи; як вона пішла сама на прохід до якого парку; як вона, случайно зіштовпилася на вулиці з яким молодим мужчиною, дозволяла йому їти далі в її товаристві і балакала з ним. В галицьких містах така свобода, без небезпек поговори, чи закиду неморального поведення, мають тільки дівчата з біднішого "пролетаріату". Іншаке є з дівчатками так званих "інтелігентних" кругів. Свобода, з якої користалися інтелігентні дівчата Заходу, в Галичині є ще "музикою бідності", будучи неідеальною, вона не дає матеріалу і причини до говорення. Зі страху перед тими жінками жадна пара не мала права відйти від товариства сама, без "гварді". (Дальше буде).

Многі відділи питають за інформаціями, як вимінювати старі грамоти на посмертне за нові грамоти з вартісними зворотами.

Такі вимни поодинокі не можна зробити, бо організації має один фонд посмертний, спільний для всіх членів. Вимни може була тоді, коли всі члени, або бодяй більша частина членів, аглоються до вимни старої грамоти, а зложений фонд зможе бути ужитий не лише на вартісний виплати, але й на вартісні зворотні. А це значить аж по реформу старого роду забезпечення на новий.

Треба отже адержатися, як поновий план реформи буде предлажений і більшість членів прийнятий.

Реформа має на цілі забезпечити один новий рід забезпечення з вартісними зворотами. Для нових членів будуть вищі вкладки, а для старих членів ніжні, тому, що нові члени шобно зачнуть той рід оплачувати і права до вартісних зворотів зловувати, а старим членам буде даний кредит за попередні вкладки як у знижці вкладок так і в вартісних зворотах.

План реформи вже на викінченню. Секретарі отримав таблиць для нових членів у формі додатку до теперішньої книжки вкладок і зворотів. Це буде зшиток на 24 сторін, по 12 таблиць на кожній стороні, а саме на кожній вік від 18 до 55 окрема таблицька. В тім ріді буде 6 клас, а то: W—500, W—1,000, W—1,500, W—2,000, W—2,500 і W—3,000 доларів.

Для старих членів обчислені вкладок і вартісних зворотів на 254 сторін, по 12 таблиць на кожній стороні. Крім тіх таблиць отримав окрема до зліпоти ті дві пари, по зможі як найкорисше.

— Не треба жалувати труду, — думала мама Каявза. — Оба здулаї гарні і статочні, оба зроблять кар'єру. Правда, що вони троха "вільнодумні", і мішаються в політику. Та не хороба молодих літ. Коли сповідуватимуть, то їм ті дитинства вижмууть з голови.

Розуміючися на пригатажок цих стучаць і способам, Дичковська, як могла, улекулеша обою парам солодке "в чотирі очі". При тим дуже пильнувала, шоб все діялося в межах "моральності"; бодяй настільки, шоб людський язичник не давати матеріалу і причини до говорення. Зі страху перед тими жінками жадна пара не мала права відйти від товариства сама, без "гварді". (Дальше буде).

ВСТУПАЄТЬ ГРОМАДНО В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Дівчина, котрої не хоче, що про неї говорено, як про його делікатний дівчина, котра, будучи школяркою, не хоче, в шоб її вилень "ї школи за "неморальне" поведення, з мо-

Многі відділи запитують, а то й гніваються, чому ескзекція відмовляється одобривати аплікації в о в х кандидатах до старого роду забезпечення.

Коли дішло до того, що старий рід забезпечення не є вже вистарчивий для старих членів, тай стараємося його вимінити на новий; та коли говориться і прилюдно стверджується, що старий рід є несправедливий для тих, що не мають можности його без жалю покидати, вертаючись до старого роду; але мусіли би той рід дійсно аж до смерті оплачувати; і коли вже многі стейти відмовляють лаяснену на ведення такого роду забезпечення; і вкінці, коли вже бачимо, що за ведення того роду забезпечення організація з більшим числом членів і з більшим маетком лаяснену відбирають, як приміром нийорськї стейт "Соєдиненно", то годі дивуватися, що головна управа, якої обов'язком є стояти на сторожі організації її членів, користуючися своїм статутним правом, відмовляється одобривати нові аплікації до старого роду забезпечення в спосіб, який дає їм можливість скверувати їх до нових родів забезпечення з вартісними зворотами. Головна управа не має права проголосити старий рід скасованим, бо покищо він не скасований і старі члени лінують в нім, доки сами схочуть; але головна управа має право аплікації не одобрити, якщо до того має причину.

Приймають більші члени до старого роду забезпечення ривляюєб обичинною вартісний трімот тих членів, котрі не є в тім забезпеченні. Це унеможливилоб замкнення обчислені, а тимсамим унеможливилоб переведення і предлаження півняв реформи.

Якниже підписана членими від 120 У. Н. Созаза складено шур подяку головному уряду У. Н. Созаза за скорше відписання мені додатку в сумі \$50, котрий приїхав мені в пору в моїх жайких подорожнях. Також шир дякую урядникам нашого відділу за їх ширшу паять.

Анна Дремна, Аляківа, Па.

ПОДЯКА.

Якниже підписана членими від 120 У. Н. Созаза складено шур подяку головному уряду У. Н. Созаза за скорше відписання мені додатку в сумі \$50, котрий приїхав мені в пору в моїх жайких подорожнях. Також шир дякую урядникам нашого відділу за їх ширшу паять.

Анна Дремна, Аляківа, Па.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА за травень 1932 р.

Table with columns: Видати, Залишки, Видати, Залишки. Rows list various expenses and balances.

Проміст від моргачів \$8,597.97

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list mortgage payments and other financial transactions.

Виплати по б. п.:

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list various payments and disbursements.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

For a long time we of the younger generation have yearned for books on Ukrainian subjects... IN THE WORLD OF BOOKS.

3 місячних вкладок старих родів обсяг \$31,209.99

Table with columns: Видати, Залишки, Видати, Залишки. Rows list quarterly contributions from older members.

Виплати за фонду запомогового:

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list payments from the mutual aid fund.

Виплати на нові роди забезпечення:

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list payments for new families' insurance.

ПОЗИЧКИ НА НОВІ РОДИ

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list loans for new families.

СТАВЛЕННЯ:

Table with columns: Видати, Чисельн., Сума, Видати, Чисельн., Сума. Rows list various contributions and payments.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА МОЛОДЕЦЬКИЙ ДЕПАРТАМЕНТ за травень 1932 р.

Table with columns: Видати, Залишки, Видати, Залишки. Rows list the cash report for the Young People's Department.

